

Notă explicativă la Capitolul 9 – Rezumat fără caracter tehnic

Cuprins:

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM.....	127
2. Actualizări la Capitolul 9 – „Rezumat fără caracter tehnic”	127
2.1. Informații generale	127
2.2. Proiectul Roșia Montană	128
2.3. Procesul de evaluare a impactului asupra mediului	130
2.4. Reglementări și politici	130
2.5. Informarea și consultarea publicului	131
2.6. Amplasarea Proiectului Roșia Montană (RMP).....	131
2.7. Aspecte sociale și economice.....	131
2.8. Patrimoniul cultural.....	136
2.9. Monitorizarea	136
2.10. Impact transfrontieră	136

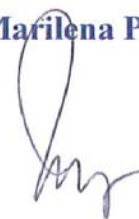

Data

25 Octombrie 2010

Autor

Marilena Pătrașcu

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM

Capitolul este divizat în trei componente și conține descrierea cadrului general al EIM, descrierea Proiectului, precum și analizarea impactului asupra mediului și identificarea măsurilor de prevenire și/sau diminuare a impactului.

- În cadrul primei secțiuni – cadrul general al EIM, sunt descrise aspectele relative la cadrul legislativ, consultarea publicului, prezentarea generală a proiectului, condițiile de mediu existente, precum și analiza alternativelor.
- A doua secțiune – descrierea Proiectului sumarizează aspectele relative la procesele tehnologice, instalațiile/echipamentele/utilitățile, precum și practicile pe etape de dezvoltare a proiectului: construcție, operare, închidere și post-inchidere.
- Ultima secțiune – impactul asupra mediului și identificarea măsurilor de prevenire și/sau diminuare a impactului sumarizează impactul asupra mediului, modul în care impactul poate fi controlat și gestionat, aspecte referitoare la gestionarea impactului social și economic, precum și risc și impact transfrontieră.

Fiecare dintre situațiile care intră sub incidența acestui capitol beneficiază de o analiză detaliată într-un capitol dedicat în cadrul Raportului EIM.

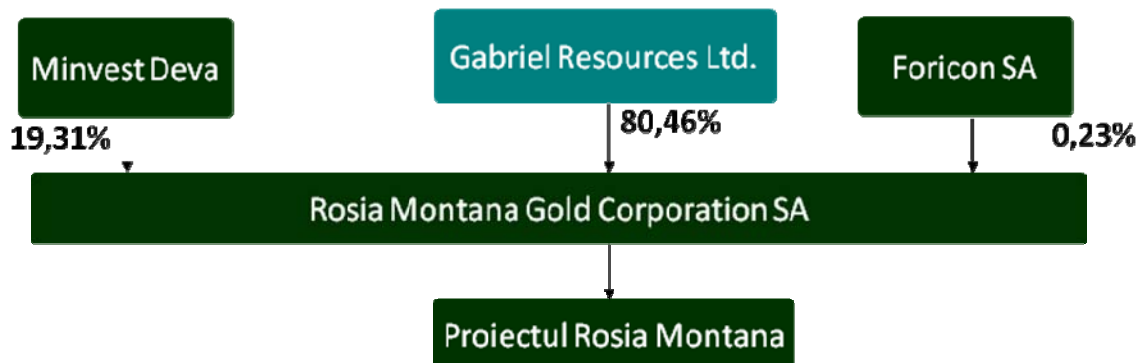
Nu există un cadru legal distinct care să fie aplicabil exclusiv relativ la secțiunea aferentă Rezumatului fără caracter tehnic.

În consecință, având în vedere concluziile cuprinse în notele explicative aferente capitolelor care au incidență și în sfera Rezumatului fără caracter tehnic, se remarcă faptul că evoluția cadrului legal nu este de natură a modifica concluziile Raportului EIM sau de a aduce impact Proiectului.

2. Actualizări la Capitolul 9 – „Rezumat fără caracter tehnic”

2.1. Informații generale

Față de informațiile cuprinse în acest subcapitol al Raportului EIM, putem menționa faptul că structura acționariatului s-a modificat, actuala structură fiind prezentată mai jos.

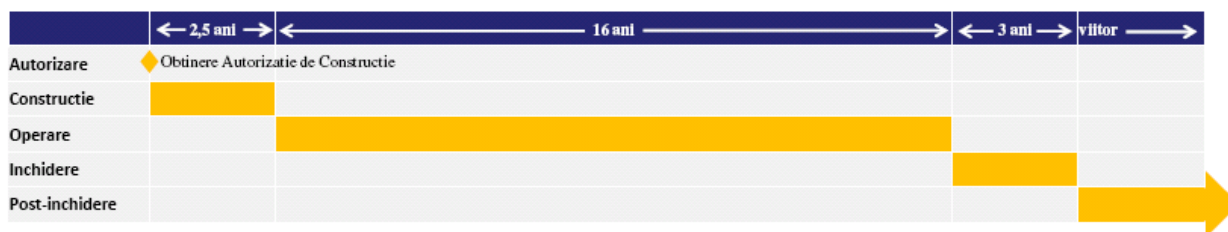
Ca urmare a parcurgerii procesului de autorizare, în perioada scursă între momentul depunerii Raportului EIM și cel actual, în completarea listei avizelor și acordurilor relevante obținute pentru proiectul Proiect sau pentru planurile de urbanism relevante, putem menționa următoarele documente:

1. Hotărârea Consiliului Local Roșia Montană nr. 1/29.01.2009 pentru reconfirmarea PUZ pentru zona de dezvoltare industrială Roșia Montană Gold Corporation S.A.;
2. Hotărârea Consiliului Local Roșia Montană nr. 1/29.01.2009 pentru reconfirmarea PUG pentru comuna Roșia Montană, județul Alba;
3. Aviz de Gospodărire a Apelor nr 200/19.08.2010 emis de Administrația Națională „Apele Române” – Administrația Bazinală de Apă Mureș pentru PUZ Zona Industrială Roșia Montană;
4. Aviz de Gospodărire a Apelor nr 186/30.07.2010 emis de Administrația Națională „Apele Române” – Administrația Bazinală de Apă Mureș pentru Plan Urbanistic Zonal – Zona Construită Protejată – Zona Istorică Centrală Roșia Montană;
5. Decizia finală APM Alba nr. 1586/06.09.2010 cu privire la Plan Urbanistic Zonal – Zona Construită Protejată – Zona Istorică Centrală Roșia Montană;
6. Acord de funcționare în siguranță a barajului sistemului Iazului de decantare Corna, faza de proiectare pentru baraj nou, nr. 27/29.06.2010, emis de Ministerul Mediului și Pădurilor;

7. Aviz privind documentația de evaluare a stării de siguranță în exploatare pentru barajul sistemului iazului de decantare Corna, faza de proiectare pentru baraj nou, nr. 27/25.06.2010, emis de Comisia Centrală de avizare a documentațiilor de evaluare a stării de siguranță în exploatare a barajelor din cadrul Ministerul Mediului și Pădurilor;
8. Acord de funcționare în siguranță a barajului de retenție a apelor acide aparținând sistemului de acumulare ape acide Cetate, faza de proiectare pentru baraj nou, nr. 28/29.06.2010, emis de Ministerul Mediului și Pădurilor;
9. Aviz privind documentația de evaluare a stării de siguranță în exploatare pentru barajul de retenție a apelor acide aparținând sistemului de acumulare ape acide Cetate, faza de proiectare baraj nou, nr. 28/25.06.2010, emis de Comisia Centrală de avizare a documentațiilor de evaluare a stării de siguranță în exploatare a barajelor din cadrul Ministerul Mediului și Pădurilor.
- Documentele mai sus menționate nu sunt de natură a aduce modificări în privința concluziilor sau conținutului Raportului EIM și nu produc vreun impact asupra Proiectului.

2.2. Proiectul Roșia Montană

Având în vedere actualul stadiu al procesului de autorizare și în conformitate cu actuala vizibilitate asupra derulării sale viitoare, planificarea generală a activităților din cadrul Proiectului este prezentată grafic în continuare:

Această planificare relevă doar o modificare a momentelor de începere a diverselor activități din cadrul Proiectului, nefiind de natură a aduce modificări în ceea ce privește conținutul și concluziile Raportului EIM.

Cu referire la secțiunea Managementul aspectelor de mediu și social, conform reglementărilor în vigoare, celor mai bune practici existente și angajamentelor asumate, RMGC implementează un Sistem de Management Social și de Mediu. Acesta se referă la totalitatea planurilor de management și a funcțiunilor manageriale de care dispune Titularul, pentru a dezvolta o mină în același timp viabilă economic, sigură pentru angajați și comunitatea din zona de operare și, totodată, sigură pentru mediu.

În perioada care a trecut de la depunerea Raportului EIM, RMGC a adus numeroase îmbunătățiri Sistemului de Management Social și de Mediu, care au fost comunicate către comunitate, public și autorități. Dintre acestea, menționăm:

- angajarea de specialiști integrați în echipe multidisciplinare și perfecționarea continuă a personalului responsabil de managementul impactului social;
- cooptarea unui parteneriat de universități care să realizeze monitorizarea independentă a impactului socio-economic al Proiectului Roșia Montană (RMP) – Centrul de Cercetare-Dezvoltare Socio-Economică „Munții Apuseni”, care a înființat un Observator al Impactului Socio-Economic al Proiectului la Roșia Montană;
- elaborarea unei metodologii incluzând construcția unei matrici de indicatori socio-economici, care să permită reevaluarea anuală a impactului socio-economic și revizuirea în consecință a planurilor, programelor și măsurilor de gestionare a impactului social;
- adoptarea de bune practici internaționale în domeniu – propunerea unui sistem de comonitorizare a impactului socio-economic (și de mediu);
- îmbunătățirea abordării integrate a impactului de mediu, socio-economic, cultural.

Răspunzând unei preocupări a publicului general legată de beneficiile pe care Proiectul propus de RMGC la Roșia Montană le va aduce în plan local, regional și național, Titularul a solicitat experților independenți să facă evaluări ale beneficiilor proiectului pentru economia românească.

În perioada 2007-2010, s-au reactualizat datele referitoare la forța de muncă necesară Proiectului în toate cele 3 etape: construcție, operare și închidere, care constau în noi locuri de muncă, create atât la RMGC, cât și locuri de muncă nou create în companiile care lucrează exclusiv pentru Proiect. Reactualizarea numărului de locuri de muncă noi create este detaliată în Studiul de Fezabilitate pentru valorificarea resurselor de aur și argint din perimetrul Roșia Montană, jud. Alba, precum și în Studiul de evaluare a impactului social și Planul de atenuare a impactului social după închiderea obiectivului minier Roșia Montană, jud. Alba, elaborate de către SC Ipromin SA. În sumar, locurile de muncă nou create sunt: în faza de construcție – 2.338 locuri de muncă directe; în faza

de operare – 842 locuri de muncă directe; faza de închidere – 270 locuri de muncă directe. Cu privire la cuantumul investițiilor realizate până în acest moment (perioada 1997-2010), prezentăm sintetic în continuare situația, funcție de direcțiile de investiție:

Cercetare geologică	45 mil USD
Cercetare arheologică	12 mil USD
Construcția satului Piatra Albă	36 mil USD
Achiziție proprietăți	72 mil USD
Taxe și impozite	30 mil USD
Echipamente miniere	50 mil USD
Studii, proiectare (inclusiv EIM), management	155 mil USD
Total	400 mil USD

În ceea ce privește investițiile previzionate, situația este sintetizată în tabelul de mai jos.

Tabel 1 - Costuri de capital
(milioane USD)

Descriere Investiție	Total	Romania	Extern
Punerea în funcțiune a obiectivului	876	491	385
Terasamente și Infrastructură	215	110	105
Construcție și echipament uzina de procesare	355	171	184
Echipament Minier	83	11	72
Achiziție terenuri și clădiri	53	53	0
Taxe și autorizații	41	41	0
Alte cheltuieli (administrativ, patrimoniu, mediu)	129	105	24
Mentținerea și dezvoltarea activității	366	279	87
Iazul de decantare a sterilului	152	152	0
Înlocuire echipament minier și uzina procesare	110	35	75
Managementul și tratarea apei	33	33	0
Alte investiții patrimoniu, taxe, construcții	71	59	12
Total Investiții Viitoare	1,242	770	472
Investiție efectuată	400	275	125
Total Investiție	1,642	1,045	597

Principalele concluzii ale studiilor recente referitoare la beneficiile economice ale Proiectului pot fi sumarizate după cum urmează:

- În cei 16 ani de exploatare a minei, se așteaptă ca Proiectul să genereze venituri totale din vânzarea aurului și argintului de aproximativ 7,5 miliarde USD, calculate la un preț de 900 USD/uncie pentru aur și 12,50 USD/uncie pentru argint).
- În această perioadă, contribuția directă la veniturile statului (impozite, redevențe, taxe și dividende) este estimată la 1,72 miliarde USD.
- Costurile de construcție asociate cu primii ani ai Proiectului, plus cheltuielile RMGC din perioada de exploatare și închidere vor genera în total suma de 1,96 miliarde USD, reprezentând noi cheltuieli directe cu bunuri și servicii în România, pe întreaga durată de viață a Proiectului.
- Incluzând și cheltuielile cu forța de muncă, efectele directe ale Proiectului vor adăuga 4 miliarde USD în economia românească. Această sumă este echivalentul a 53 % din veniturile totale anticipate ale Proiectului.

Pe lângă impactul direct al proiectului, mina va genera efecte constând în cheltuieli indirecte și induse substanțiale. Acestea sunt cheltuieli suplimentare generate de cheltuielile directe descrise mai sus, care nu ar exista fără Proiectul propus. Analizând proiectul din punct de vedere al impactului său asupra PIB-ului României și luând în calcul atât beneficiile directe cât și cele indirecte și induse ale Proiectului, rapoartele elaborate de Oxford Policy Management (OPM) și James Otto (decembrie 2009) estimează că Proiectul Roșia Montană poate avea un impact în PIB-ul României de aproximativ 0.5 % pe an sau echivalentul a 19 miliarde USD pe durata celor 16 ani de viață ai Proiectului.

În privința oportunităților pe piața forței de muncă, se așteaptă ca mina să creeze 2.338 locuri de muncă directe în etapa de construcție, 842 locuri de muncă directe în etapa de operare (cea mai mare parte vor fi acordate forței de muncă din România, acordând prioritate forței de muncă din zona de influență a Proiectului) și 270 locuri de muncă directe în etapa de închidere. Calculele realizate de OPM arată că, în timpul fazei de operare, multiplicatorul tipic al locurilor de muncă este de peste 4, ceea ce presupune că celor 842 de locuri de muncă directe le sunt asociate aproximativ 3.368 de locuri de muncă indirecte, în zonele din apropierea Proiectului, care ar contribui astfel la creșterea nivelului de trai pentru gospodăriile din zonă.

Proiectul va avea o contribuție majoră și la investițiile străine directe (ISD) în România. Va exista un influx de capital de 440 milioane USD în anul 1 de construcție al minei și 860 milioane USD în anul 2. Aceste valori, împreună cu investițiile făcute până în prezent și cu cele ce urmează a fi făcute în faza operațională a Proiectului, vor duce la o contribuție totală la ISD de 2,1 miliarde USD.

Pentru a stabili ponderea din fluxurile de bani generate de Proiect, aflate apoi în beneficiul sectorului public a fost calculată rata de impozitare efectivă (ETR – Effective Tax Rate) a Proiectului. În urma calculelor efectuate, valoarea ETR este situată între 44 % și 48 %, în funcție de veniturile și cheltuielile estimate (fixe, majorate cu 3 % sau cu 10 %). Dacă sunt adăugate și cheltuielile suplimentare de 280 milioane USD pentru infrastructuri publice pe parcursul Proiectului, această valoare crește la 51-55 %. Dacă se ia în calcul faptul că investitorul trebuie să investească inițial în proiect un capital de 2 miliarde USD și dacă această investiție este mai întâi rambursată (cu o dobândă de capital de 4,25-4,5 %), astfel încât cota statului este măsurată ca procent din valoarea generată de Proiect, rata ETR crește la 64 %. Aceste valori sunt obținute din „modelul de bază” al Proiectului și ele pot varia o dată cu posibile evoluții viitoare în prețul aurului, rate mai mari sau mai mici de recuperare a mineralelor, costuri de producție variabile. Natura regimului fiscal din România, cu cote fixe, asigură că o cotă publică semnificativă din veniturile generate de proiect este protejată pentru stat, iar interesul public este astfel asigurat și protejat de riscuri.

Pentru mediul de afaceri, proiectul creează o serie de oportunități:

- Va relansa industria miniera din România pe o baza sigură, modernă și profitabilă, oferind un precedent valoros pentru alte investiții miniere potențiale.
- Poate stimula noi investiții în multe industrii furnizoare cu potențial din România. Activitățile economice din domeniul precum construcții, lucrări de terasamente, transport și logistică vor beneficia de oportunități reale.
- România, cu ajutorul și impulsul dat de Proiect, poate avea o contribuție pozitivă semnificativă la atingerea obiectivului UE de asigurare a unor surse sigure și eficiente de resurse minerale de importanță strategică.
- Proiectul poate îmbunătăți capacitatea României de accesare de fonduri structurale ale Uniunii Europene, prin propunerea de proiecte calificate în acest sens sau prin sprijinirea autorităților în scopul valorificării oportunităților de accesare a fondurilor europene.

În final, Proiectul va genera beneficii sociale suplimentare pentru comunitățile locale și naționale:

- Noi infrastructuri locale semnificative: 128 milioane USD
- Ecologizarea vechilor obiective miniere abandonate, poluante: 37 milioane USD
- Restaurarea, întreținerea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural, precum și cercetarea acestora: cel puțin 35 milioane USD
- Noi facilități pentru comunitate: 31 milioane USD
- Programe de educare și formare profesională pentru îmbunătățirea abilităților forței de muncă, programe și servicii comunitare în domeniile sanitar, social și cultural: 49 milioane USD
- Restabilirea unui sector minier modern și profitabil
- Stimularea industriilor conexe, pentru care se pot dezvolta și susține și alte oportunități de piață.

Se estimează că aceste activități vor avea costuri directe de aproximativ 280 milioane USD. Alături de formele de impact economic directe menționate anterior, acestea furnizează o valoare socială semnificativă pentru România.

2.3. Procesul de evaluare a impactului asupra mediului

O mențiune importantă cu privire la activitatea de colectare a datelor privind condițiile inițiale este că această activitate a continuat și ulterior depunerii Raportului EIM, drept rezultat fiind aduse completări la rapoartele anexate Raportului EIM, rapoarte ce sunt de natură a confirma concluziile din perioada până la depunerea EIM, în mai 2006. Rezultatele monitorizării post 2006 sunt atașate ca anexă la notele explicative pentru subcapitolele 4.1 Apă și 4.6 Biodiversitate.

2.4. Reglementări și politici

Nu necesită actualizare ca urmare a trecerii timpului sau modificării cadrului legal.

2.5. Informarea și consultarea publicului

În perioada de la depunerea Raportului EIM (mai 2006), conform cerințelor legale, RMGC a organizat dezbateri publice în 12 localități din zona de influență a Proiectului, două localități importante ale țării (Cluj-Napoca și București), precum și în două localități din Ungaria. În urma acestora, au fost înregistrate un număr de 5.610 întrebări și 93 de contestații din partea publicului participant, la care RMGC a formulat și înaintat răspunsurile într-un document anexă la Raportul EIM în anul 2007.

De asemenea, conform legislației naționale, standardelor de performanță ale IFC, Planului de consultare și informare a comunității, Planului de acțiune pentru relocare și strămutare, altor planuri și politici, RMGC pune la dispoziția comunității și celorlalte părți interesate birouri dedicate, instrumente și oportunități pentru informarea și implicarea comunității în luarea deciziilor pe toată durata de viață a Proiectului:

- Centru de informare a comunității în Roșia Montană, str. Piață;
- Departamentul de Relații Comunitare, dedicat dialogului cu comunitatea și informării cu privire la reguli și proceduri privind achiziția proprietăților necesare pentru a fi dezvoltat Proiectul, consiliere juridică, suport pentru procesul de strămutare și relocare, consiliere socială și ocupațională, informații despre Proiectul, eligibilitatea proprietăților, suport pentru mutare și relocare etc.
- Dezbateri regulate (lunare) în 10 amplasamente accesibile comunităților din zona de influență a proiectului și în cartierul Recea din Alba Iulia;
- Gazeta Proiectului (ziar prin intermediul căruia se anunță ședințele publice, se comunică informații referitoare la derularea Proiectului etc.)
- Dezbateri cu comunitatea (altele decât cele lunare) convocate fie de către Companie, fie de membrii comunității, în funcție de subiectele de interes
- Vizite în comunitate ale managementului RMGC
- Politica Ușilor Deschise pentru întâlniri zilnice cu membrii comunității în toate departamentele
- Întâlniri ale managementului RMGC cu membrii comunității
- Vizitarea zonelor de strămutare
- Evenimente etc.

Reclamațiile asupra problemelor care pot apărea sunt gestionate conform Politicii și procedurii RMGC de soluționare a sugestiilor și sesizărilor comunității din zona de influență a Proiectului. Acest document statuează determinarea RMGC de a soluționa prin dialog problemele sesizate de către comunitate, punând la dispoziția comunității un mecanism simplu și accesibil de primire, înregistrare și soluționare a acestora.

Conform acestei Politici, în prezent funcționează:

- două birouri pentru primirea sugestiilor și sesizărilor comunității în Roșia Montană și Corna;
- un punct de primire a reclamațiilor la Biroul de informare, orientare și consiliere din cartierul Recea, Alba Iulia;
- linie telefonică permanentă pentru primirea sugestiilor și sesizărilor comunității;
- cutii de colectare a sugestiilor și sesizărilor comunității în cinci puncte accesibile comunităților din zona de influență a Proiectului.

RMGC a organizat, până în prezent, peste 23.000 de consultări individuale și publice.

2.6. Amplasarea Proiectului Roșia Montană

În contextul informațiilor prezentate în această secțiune trebuie menționat, ca unică actualizare necesară a informațiilor, faptul că exploatarea minieră operată de Minvest - filiala Roșiamin și-a încetat activitatea. Această informație nu este de natură a modifica concluziile Raportului EIM.

2.7. Aspecte sociale și economice

Monitorizarea condițiilor socio-economice în perioada 2006-2010

RMGC a continuat să monitorizeze condițiile socio-economice inițiale evaluate pe baza studiilor de condiții inițiale (2002-2006):

Principalele componente evaluate au fost:

1. Profil general
2. Demografie
3. Sănătate
4. Venitul gospodăriilor, ocuparea forței de muncă și șomajul
5. Capital uman, capital comunitar, educație și formare profesională
6. Infrastructura și serviciile
7. Economie locală și regională
8. Economie națională.

Principalele tendințe identificate pe baza evaluării condițiilor socio-economice la data depunerii Raportului EIM (anul 2006) au fost:

„Îmbătrânire demografică și scădere a populației, atât la nivelul comunității, cât și la nivel regional. Îmbătrânirea populației se datorează în parte migrației populației apte de muncă și a tinerilor spre alte zone.

Disponibilizările masive din industria minieră au avut un impact negativ semnificativ asupra comunității.

Riscurile pentru sănătate sunt mari și frecvența școlară în scădere la nivelul comunității, iar infrastructura aferentă este nesatisfăcătoare.

Sectorul minier rămâne principala sursă de locuri de muncă.

Cele două exploatare miniere de stat existente în zonă sunt planificate pentru închidere în 2007.

Peste 50 % din populația comunității primește ajutor de la stat.

Procentul de persoane din categoria populației cu venituri sub pragul de sărăcie din comunitate este ridicat.

Fluxul investițiilor este scăzut, cu excepția mineritului.

Starea infrastructurii – drumuri, alimentare cu apă, deșeuri, energie – și a fondului de locuințe din comunitate este precară.

Condițiile de mediu sunt foarte proaste, cu poluare semnificativă și forme continue de risc și impact asupra mediului.”

Monitorizarea impactului socio-economic (2006-2010)

Principalele caracteristici ale evoluției componentelor socio-economice evaluate inițial, prin raportare la rezultatele monitorizării ulterioare (studiile întocmite în perioada 2006-2010), sunt:

Concluzii ale Studiului privind impactul social și economic al Proiectului, realizat de Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia – 2007:

„În privința reperelor demografice ale zonei de impact imediat, se pot sublinia următoarele evoluții:

- Rate totale de fertilitate mai scăzute la nivelul zonei de impact decât indicii comparabili (național, pe județ, pe mediul urban sau rural), ceea ce subliniază, pe de o parte, caracterul presant al unor politici de menținere a populației fertile (15-49 ani) în zonă, iar pe de altă parte necesitatea unor intervenții (și investiții) strategice și politice care să modifice comportamentul procreativ actual al cuplurilor;
- Rata de divorțialitate foarte mică, care alături de o rată a migrației externe mică arată caracterul conservator, tradițional al populației (din unghi socio-demografic, comparativ cu populația județului Alba);
- Număr redus de căsătorii, consecință și a unei structuri demografice îmbătrânite;
- O mobilitate internă a populației (de la o localitate la alta) cu mult peste media pe țară și pe județ, ceea ce poate favoriza comportamentele inovative, dar și depopularea.

În privința ocupării și șomajului:

- S-au făcut disponibilizări masive care, chiar dacă nu imediat, afectează bugetele familiilor care aveau angajați la întreprinderile miniere;
- După numărul disponibilizațiilor, cele mai afectate unități administrativ-teritoriale sunt orașul Abrud și comunele Roșia Montană și Lupșa;
- Ratele de creștere a numărului de șomeri la începutul anului 2007 față de anul 2003 sunt mai mari în Roșia Montană, Lupșa, Bucium și Abrud și se află în legătură directă cu ultimul val de disponibilizări;
- În zona de impact există resursă de muncă și se înregistrează o pondere cu mult peste media pe județ a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă din total populație în vârstă de muncă;
- În intervalul 2003-2007, în vreme ce șomajul la nivel național scade, în zona de impact crește;
- Reconvertia profesională oferă perspective reduse de reabilitare economică a gospodăriilor, întrucât nu au apărut oportunități de angajare pe măsura numărului de disponibilizați;
- Persistă o tradiție a muncii salariate, prin urmare, sub acest aspect, șomajul reprezintă o problemă socială gravă în zonă.”

În privința dezvoltării de activități economice alternative la minerit, evaluarea grupului de cercetare de la Universitatea din Alba Iulia a concluzionat că:

- ar fi oportună o unitate de valorificare a laptelui, dar aceasta nu este posibilă doar pe baza producției de lapte strict din comuna Roșia Montană, fiind necesară o formă de asociere a mai multor comune din jur;
- în ciuda existenței unui potențial important pentru turism, zona se remarcă prin „Infrastructura de acces spre zonele turistice este neîntreținută; lipsa de pregătire a locuitorilor în domeniu; inițiativa privată locală lipsește; promovarea turistică insuficientă”.

Concluzii generale ale Studiului Universității din Alba Iulia 2007: „Din analiza SWOT, se poate remarca dependența dezvoltării durabile a zonei de activitatea de minerit și, implicit, impactul pozitiv al derulării

proiectului de exploatare propus de RMGC, oportunitatea acestuia generând implicații pozitive economice și sociale în zonă”.

Rezultate ale Studiului de analiză-diagnoză a stării socio-economice a comunei Roșia Montană, conform Raportului Centrului de Cercetare-Dezvoltare „Munții Apuseni”, 2009 și altor serii de date oficiale disponibile la nivelul anului 2010

Indicatori demografici

- populația comunei Roșia Montană este, în prezent, de 2.589 locuitori;
- densitatea este de 1,62 locuitori/m².
- distribuția populației totale pe principalele grupe de vârstă:
  - 0-14 ani - 15,1 %
  - 15-64 ani - 69,1 %
  - peste 65 ani - 15,6 %.

Situația socio-economică a gospodăriilor

În prezent, conform studiului „Situația socio-economică a comunei Roșia Montană”, realizat de Centrul de Cercetări „Munții Apuseni”, comuna Roșia Montană are o populație de 2.589 de locuitori și 963 de gospodării;

- mărimea medie a gospodăriei: 2,7 persoane
- veniturile medii nete ale gospodăriilor (2009)
  - 20 % din gospodării realizează venit lunar de 300-600 lei
  - 14,2 % - 600-900 lei
  - 11,8 % - 900-1.200 lei.
- sursele de venit ale gospodăriilor
  - 54,3 % din gospodării - cea mai importantă sursă de venit este pensia
  - 33,9 % - salariile
  - 5,8 % - șomajul
  - 3% - ajutoare sociale
  - 1,65 % - activități nonagricole independente
  - 0,9 % - activități agricole.
- standardul subiectiv de viață (aprecierea veniturilor în raport cu nevoile gospodăriilor)
  - 32,5 % din gospodării - [Veniturile] „nu ne ajung nici pentru strictul necesar”
  - 40,6 % - apreciază că „veniturile nu ne ajung decât pentru strictul necesar”
- indicatori ai vulnerabilității
  - 134 gospodării (14 % din total) - identificate ca fiind locuite de un vârstnic singur, peste 65 de ani
  - 149 gospodării rrome, cu 435 persoane
- dotările locuinței
  - 81,5 % din gospodării dețin TV
  - 68,8 % - frigider
  - 34,2 % - WC în locuință
  - 35,6 % - closet cu apă în afara locuinței
  - 29,8 % - latrină în curte.

Indicatorii ocupării forței de muncă și șomajului

Populația cu vârstă de muncă, la nivelul anului 2009, era de 1.789 persoane, din care:

- aproximativ 500 de persoane realizează un venit dintr-o activitate economică remunerată (exclus șomerii)
- aproximativ 1.000 persoane cu vârstă de muncă nu realizează venituri
- 289 – șomeri indemnizați și neindemnizați la sfârșitul lunii mai 2010
- rata șomajului înregistrat oficial, conform datelor AJOFM Alba, este 15 %.

Evaluarea alternativelor la minerit

Agricultura

Conform studiilor de condiții inițiale și studiilor ulterioare de monitorizare, agricultura a constituit întotdeauna numai o sursă complementară de venit. Baza veniturilor gospodăriilor au constituit-o veniturile salariale din minerit. Terenul arabil constituie 12 % din totalul teritoriului comunei și 7 % din suprafața amprentei proiectului. Datele în evoluție remarcă, de asemenea, abandonarea culturii de porumb în 2003, datorită randamentului scăzut al suprafeței cultivate, scăderea producției de cartofi cu 42 % în 2009, reducerea efectivelor de animale – în medie, o gospodărie crește 1 vacă, 1-2 porci și 10 păsări.

Turismul – în prezent, în comuna Roșia Montană, deși există un potențial important pentru turism, infrastructura necesară este foarte puțin dezvoltată; în comună există 2 unități cu spații de cazare neclasificate/neomologate și 0 restaurante și hoteluri.

Situația agenților economici în comuna Roșia Montană

La sfârșitul semestrului I al anului 2009, 47 agenți economici au înregistrat pierderi, iar 26 unități au înregistrat profit; de asemenea, în 2009, 5 agenți economici au făcut disponibilizări.

Alte date relevante pentru situația socială a comunei Rosia Montana

Sărăcie extremă - 266 gospodării (aprox. 27,5 % din total) trăiesc cu sub 2 USD/zi/membru de familie (conform datelor furnizate de Primărie, 2009).

Analfabetism - 4,6 % din totalul populației adulte rromie nu a urmat nici o formă de școlarizare.

Medici la total populație:

- 1 medic generalist la total 2.589 persoane
- 1 medic stomatolog la 2.589 persoane
- 0 farmacii
- distanța ce trebuie parcursă pentru ajutor medical de urgență – min. 10 km.

Concluzii ale sondajului IMAS-2010, privind atitudinea comunitatii față de Proiect

În condițiile încetării sau restrângerii activităților miniere ale C.N. C.A.F. Minvest S.A., marea majoritate a populației din comuna Roșia Montană și localitățile din jur consideră că, în localitățile în care locuiesc, condițiile de trai au devenit grele și foarte grele.

Cu titlu de exemplu, 93,2 % din populația din comuna Roșia Montană consideră că trăiește în condiții grele și foarte grele, în vreme ce 84 % din populația comunei Roșia Montană a menționat mineritul și resursele miniere ca fiind unul din punctele tari ale județului Alba.

De asemenea, 71 % din populația comunei Roșia Montană consideră că mineritul ca fiind ocupație principală în regiune, și care a avut un impact pozitiv, iar 84,9 % din populația din Rosia Montana sunt de acord cu proiectul minier Rosia Montana.

Lipsa acută a locurilor de muncă și încrederea în capacitatea de generare a acestora de către proiectul minier Rosia Montana, este exprimată de către 92% din populația din Rosia Montana care crede că un număr mare de oameni ar putea lucra în această regiune odată cu dezvoltarea proiectului minier Roșia Montană.

Concluzii ale Raportului de Monitorizare a Impactului Social, RMGC, 2010

Suplimentar încetării activității minei operate de Minvest – filiala Roșiamin și disponibilizărilor masive, într-o zonă în care potențialul economic pentru alte activități este aproape inexistent, în perioada 2008-2010 criza economică a condus la noi valuri de disponibilizări în zona Roșia Montană, constituind o circumstanță agravantă pentru situația socio-economică din zonă. Cea mai importantă formă de impact social identificată în anii 2009-2010, pe baza analizei inputului comunității, a fost impactul datorat neînceperii proiectului minier; către RMGC au fost adresate, în această perioadă, peste 1.000 de cereri de locuri de muncă; în cadrul dezbaterilor lunare organizate de către RMGC în 10 amplasamente din zona de influență a proiectului, cele mai frecvente probleme adresate de către comunitate conducerii Titularului sunt problema locurilor de muncă, întrebarea „de ce se întârzie începerea proiectului minier?”, îngrijorarea legată de ce se va întâmpla cu zona în absența Proiectului, temerea că în absența Proiectului zona se va depopula tot mai mult.

Monitorizarea evoluției condițiilor socio-economice inițiale și a influenței activităților RMGC asupra acestora constituie obligații asumate prin Raportul EIM. Rezultatele monitorizărilor au stat la baza identificării modificărilor față de predicțiile inițiale cu privire la impactul potențial și au fost luate în considerare în gestionarea impactului socio-economic. În esență, datele socio-economice urmărite în evoluție arată că, în absența mineritului, condițiile socio-economice s-au degradat progresiv în zona Roșia Montană și că nu există alternative viabile pentru dezvoltarea zonei. Aceste rezultate întăresc concluziile Raportului EIM referitoare la necesitatea implementării Proiectului minier pentru dezvoltarea durabilă a zonei Roșia Montană.

Actualizări intervenite în sfera măsurilor de ameliorare și monitorizare

Față de măsurile de ameliorare și monitorizare propuse în documentația inițială EIM (2006) și în Planul de Acțiune pentru Relocare, versiunea 2006, în conformitate cu obligațiile de monitorizare enunțate în capitolul 6, vol. 17, EIM, în perioada 2006-2010 au avut loc periodice monitorizări ale impactului social, evaluări ale eficienței măsurilor propuse și îmbunătățiri ale acestora. Un sumar al evoluției acestor aspecte este prezentat în

Aria de impact direct

Cel mai mare număr de programe, măsuri și acțiuni de reducere a impactului social a fost adresat ariei de impact direct – comunitatea afectată de relocare și strămutare.

Pentru gestionarea impactului negativ al strămutării și relocării, Planul de Acțiune pentru Relocare și Strămutare, versiunea 2006 cu actualizările ulterioare, se bazează pe un set de măsuri strategice (sistem de compensare bazat pe valoare de înlocuire, loc de muncă prin contract pentru cel puțin un membru al familiei pe perioada construcției minei, strategia de încurajare a rămânerii în Roșia Montană prin subvenționarea construcției casei cu 25 %, sistem de compensare pentru afaceri, fondul de sprijinire profesională) și un set de măsuri de suport pentru întreg procesul de strămutare/relocare care vizează monitorizarea și intervenția în funcție de dificultățile apărute pe parcursul procesului de mutare-adaptare până la integrarea deplină în noile amplasamente. Numai în perioada 2007-2010, au avut loc peste 1.800 de intervenții de sprijinire a comunității prin Programul de Suport pentru Relocare și Strămutare. Acestea sunt documentate în Registrul de Intervenții al Programului de suport pentru Relocare și Strămutare.

Aria de impact indirect

Gestionarea impactului negativ

În perioada 2006-2010, RMGC a utilizat instrumentele anunțate în Raportul EIM 2006 pentru a gestiona formele de impact indirect generate de neînceperea Proiectului. Principalele direcții de acțiune au fost: intensificarea dialogului cu comunitatea prin extinderea programului de dezbateri în 10 amplasamente accesibile tuturor comunităților din zona de influență a Proiectului; extensia Programului de primire și soluționare a sugestiilor și sesizărilor comunității la toată zona de influență; inițiativa de renaștere a comunității prin revitalizarea tradițiilor; crearea de locuri de muncă suplimentare față de activitățile proiectate pentru anul 2010, pentru a răspunde unor probleme sociale grave (sărăcie și sărăcie extremă).

Impactul pozitiv

În perioada de la depunerea Raportului EIM, RMGC a continuat programele și parteneriatele cu comunitatea locală anunțate în documentația depusă în 2006, iar progresele au fost monitorizate și raportate în cadrul Rapoartelor Sociale ale Companiei 2006-2010 (www.rmgc.ro).

RMGC a investit, în 2008, 909.700 RON și 10.650 ore de muncă voluntară în cadrul programelor, parteneriatelor și inițiativelor destinate educației (în special educației pentru mediu și educației comunității rromice din Roșia Montană), ameliorării situației sociale în comunitate, păstrării și punerii în valoare a tradițiilor, întreținerii/reabilitării monumentelor istorice.

În 2009, conform datelor raportate, Titularul a investit 1.561.818 RON în programe adecvate după principalele nevoi ale comunității (sănătate, cultură, educație, probleme sociale, mediu, patrimoniu material și imaterial). Aceste programe și acțiuni sunt derulate în parteneriat cu administrația locală, școli și organizații nonguvernamentale locale.

Responsabilități de implementare

În conformitate cu Planul de Acțiune pentru Relocare și Strămutare și Raportul EIM, gestionarea impactului social a constituit, până în 2006, responsabilitatea departamentului relații comunitare.

În perioada 2006-2010, RMGC a adus îmbunătățiri capacității manageriale de gestionare a impactului socio-economic al Proiectului printr-o structură departamentală specializată (departamentele relații comunitare, mediu, patrimoniu și dezvoltare durabilă) și o structură interdepartamentală care urmărește abordarea integrată a dimensiunilor dezvoltării durabile – mediu, socio-economic, patrimoniu.

Contextul instituțional

- Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a comunei Roșia Montană (2008-2013), prin facilitarea și cu fonduri ANDZM/ în prezent ANDZI – elaborarea strategiei s-a făcut pe baza unui proces participativ în care a fost implicată și RMGC, în calitate de titular al unui proiect minier care își propune să contribuie la dezvoltarea durabilă a comunității și zonei mai largi Roșia Montană. Procesul participativ prin care a fost elaborată strategia de dezvoltare a comunei Roșia Montană (precum și a comunităților din jur) a arătat că modelul de dezvoltare socio-economică propus în cadrul proiectului minier este consistent cu viziunea de dezvoltare a comunității.

Aplicarea politicii de dezvoltare durabilă a RMGC

Conform obligațiilor de monitorizare continuă asumate de Titular, precum și în conformitate cu principiile planificării strategice, programele de dezvoltare durabilă au fost actualizate periodic, rezultatul fiind inclus în versiunea 2009 a Planului de Acțiune pentru Dezvoltare Durabilă.

În perioada 2006-2010, au fost aduse îmbunătățiri capacității RMGC de a implementa Politica de Dezvoltare Durabilă, după cum urmează:

- organizarea departamentului de dezvoltare durabilă, cu subsecțiunile baza de date socio-economică, planificare strategică și implementare proiecte;
- numirea unui vicepreședinte de dezvoltare durabilă;
- au fost realizate 2 audituri independente de performanță socială și de mediu a Proiectului; recomandările formulate au fost luate în considerare în procesul de îmbunătățire continuă a Sistemului de Management Social și de Mediu;
- a fost elaborată o versiune actualizată a Planului de Acțiune pentru Dezvoltare Durabilă (2009);
- a fost fondată o entitate independentă - un consorțiu de Universități - cu rol de Monitorizare Independentă a Impactului Socio-Economic al Proiectului.

Aceste îmbunătățiri aduse în perioada 2006-2010 capacității Titularului de a implementa Politica de Dezvoltare Durabilă reflectă filosofia Raportului EIM de la 2006, reprezentând o îndeplinire a obligațiilor Titularului avute în vedere în cadrul Raportului EIM. De asemenea, aceste măsuri au fost raportate către părțile interesate în Rapoartele de Responsabilitate Socială ale Titularului, și nu creează obligația întocmirii unor studii suplimentare și nici nu alterează concluziile Raportului EIM.

Programele și parteneriatele de dezvoltare durabilă pentru Roșia Montană

În perioada 2006-2010, programele și parteneriatele de dezvoltare durabilă inițiate în zona de influență a Proiectului au continuat. În această perioadă, a fost îmbunătățită capacitatea Titularului de a comunica cu toți actorii implicați în dezvoltarea durabilă a comunităților din zona de influență a Proiectului, de a identifica nevoile comunității și de a susține inițiative de dezvoltare durabilă în parteneriat cu actorii locali, regionali, naționali. Aceste programe și parteneriate au fost raportate către părțile interesate în Rapoartele de Responsabilitate Socială ale Titularului (www.rmgc.ro).

De asemenea, documentele Fundației de Dezvoltare Durabilă a Comunității au fost elaborate și se află în stadiu de aprobare internă. RMGC va decide înființarea Fundației în funcție de evoluția Proiectului.

Concluzii

RMGC implementează un Sistem Social și de Mediu continuu îmbunătățit. Acesta va fi redimensionat periodic, pe măsură ce proiectul minier se va derula pentru a răspunde schimbărilor contextului politic, social, economic, cadrului legislativ, formelor de impact nou identificate pe baza instrumentelor corespunzătoare de colectare a feedback-ului, problemelor, îngrijorărilor comunităților din zona de influență a Proiectului, precum și îngrijorărilor tuturor părților interesate.

Obiectivul Titularului îl constituie performanța economică prin îmbunătățirea continuă a performanței sociale și de mediu.

2.8. Patrimoniul cultural

Nu necesită actualizare ca urmare a trecerii timpului sau modificării cadrului legal.

2.9. Monitorizarea

Nu necesită actualizare ca urmare a trecerii timpului sau modificării cadrului legal.

2.10. Impact transfrontieră

În privința aspectului Calitatea apei, trebuie subliniat faptul că, ulterior depunerii Raportului EIM, au fost efectuate analize suplimentare de risc de către experți în iazuri de decantare (aceste analize făcând totodată și subiectul seminarului organizat la București în ianuarie 2009), utilizând metoda analizei arbore de evenimente, considerând scenariile cu o mai mare probabilitate de apariție în locul scenariilor extreme anterioare de rupere a barajului sugerate în Raportul EIM – vezi Anexa *NE_Cap 7_01*. Aceste analize au fost efectuate ca urmare a faptului că probabilitatea producerii scenariilor anterioare privind ruperea barajului a fost considerată prea mică (mai puțin de 1:100.000.000 ani) pentru a fi considerate scenariile realiste. Au fost determinate scenariile cu o probabilitate mai mare de apariție și acestea au fost luate în considerare în analiza arborelui de evenimente. Pe baza analizelor de risc efectuate de NGI (Institutul Norvegian de Geotehnică), în cooperare cu mai mulți experți internaționali în baraje și risc, scenariile de avariere sau revărsare a barajelor în ultimii ani ai exploatarea iazului ar putea duce la „oarecare pagube materiale și o oarecare contaminare în zona învecinată din aval de barajul principal”, dar nu mai mult de atât. Nu se vor produce inundații cu ieșire din matcă. Sterilul ar putea

parcurge o distanță de câteva sute de metri în aval de barajul principal, mult prea scurtă pentru a crea prejudicii pentru bunuri sau persoane.

Drept concluzie general, a rezultat faptul că probabilitatea unui accident care să aibă ca rezultat o evacuare toxică este foarte redusă (1:1.000.000). Ordinul de mărime al unei evacuări în urma unui accident nu ar face ca apa, chiar în imediata vecinătate, să depășească valorile standard reglementate pentru siguranța apelor de suprafață sau a apei potabile, cu excepția situației de debit scăzut în sistemul hidrografic. S-a calculat că o astfel de combinație de condiții ar avea o probabilitate mult mai redusă de apariție (1:4000.000). În această situație, apa ar ajunge temporar și pe o întindere limitată la niveluri de concentrație ale cianurii care depășesc valorile reglementate prin standard, pe o distanță de circa 80 km în aval, deci fără impact în contextul transfrontieră.